

Ruth – Paragon of Modesty? (#183)

The Moabite Question

Rabbi Moshe Shulman (shulman@milah.net)

Shabbat 113b

Then Boaz said to his servant that was set over the reapers: Whose maiden is this? Is it Boaz's practice to ask about maidens? R. Elazar taught: He saw in her special wisdom, for she only picked up (up to) two stalks of wheat. Three stalks - she would not pick up. In a Braita it was taught: He saw in her special modesty. If the stalks were standing, she would glean them while standing. If they lay on the floor, she would sit down (rather than bend over).

Mishnah Pe'a 6:5

Two sheaves are *shich'chah*, but three are not *shich'chah*... Two ears are *leket*, but three are not...

Yevamot 76b-77a

Mishnah. An Ammonite and a Moabite are forbidden and their prohibition is forever, their women, however, are permitted at once.

Gemara: Whence are these laws inferred? — R. Johanan replied: Scripture stated, And when Saul saw David go forth against the Philistine, he said into Abner, the captain of the host: 'Abner, whose son is this youth?' And Abner said: 'As thy soul liveth, O King, I cannot tell'. But did he not know him? Surely it is written, And he loved him greatly; and he became his armour bearer! — He rather made the inquiry concerning his father. But did he not know his father? Surely it is written, And the man was an old man in the days of Saul, stricken in years among them; and Rab or, it might be said, R. Abba, stated that this referred to the father of David, Jesse. who came in with an army and went out with an army! — It is this that Saul meant: Whether he descended from Perez, or from Zerah. If he descended from Perez he would be king, for a king breaks for himself a way and no one can hinder him. If, however, he is descended from Zerah he would only be an important man. What is the reason why he gave instructions that enquiry be made concerning him? — Because it is written, And Saul clad David with his apparel. being of the same size as his, and about Saul it is written, From his shoulders and upward he was higher than any of the people.

Doeg the Edomite then said to him, 'Instead of enquiring whether he is fit to be king or not, enquire rather whether he is permitted to enter the assembly or not!' 'What is the reason?' 'Because he is descended from Ruth the Moabitess'.

Said Abner to him, 'We learned: An Ammonite, but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabitess!'

But in that case a bastard would imply: But not a female bastard?'

It is written mamzer [Which implies] anyone objectionable'.

'Does then Egyptian exclude the Egyptian woman?'

'Here it is different, since the reason for the Scriptural text is explicitly stated: Because they met you not with bread and with water; it is customary for a man to meet [wayfarers]; It is not, however, customary for a woman to meet [them]'.

'The men should have met the men and the women the women!'

He remained silent

Thereupon, the King said, 'Inquire thou whose son the stripling is'.

Elsewhere he calls him youth; and here he calls him, stripling! — It is this that he implied, 'You have overlooked an halachah,' go and enquire at the college!' On enquiry, he was told: An Ammonite, but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabitess. As, however, Doeg submitted to them all those objections and they eventually remained silent

He desired to make a public announcement against him. Presently [an incident occurred]: Now Amasa was the son of a man, whose name was Ithna the Israelite, that went in to Abigail the daughter of Nahash, but elsewhere it is written, Jether the Ishmaelite! This teaches, Raba explained, that he girded on his sword like an Ishmaelite and

1. מסכת שבת קיג:

ורת ב+ וילאמר בעז לנער על הקוצרים למי הנערה הזאת, וכי דרכו של בעז לשאול בנערה? אמר רבי אלעזר: דבר חכמה ראה בה, שני שבלין - לקטה, שלשה שבלין - אינה לקטה. במתניתא תנא: דבר צניעות ראה בה, עומדות - מעומד, נופלות - מיושב

2. משנה מסכת פאה פרק ו משנה ה

שני עומרים שכחה ושלשה אינן שכחה...שני שבלים לקט ושלשה אינן לקט ...

3. יבמות עו-עז.

מתני'. עמוני ומואבי אסורים ואיסורן איסור עולם, אבל נקבותיהם מותרות מיד

גמ'. מנא ה"מ? א"ר יוחנן, דאמר קרא: +שמואל א' י"ז נה+ וקראות שאול את דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער אבנר וילאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי, ולא ידע ליה? והכתוב: +שמואל א' ט"ז+ [נבא דוד אל שאול ועמד לפניו] ויאהבהו מאד ויהי לו נשא כלים! אלא אאבוה קא משאיל. ואביו לא ידע ליה? והכתוב: +שמואל א' י"ז+ [ודוד בן איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו שני ולו שמונה בנים] והאיש בימי שאול זקן בא באנשים, ואמר רב ואיתימא רבי אבא: זה ישי אבי דוד, שנכנס באוכלוסא ויצא באוכלוסא! ה"ק שאול: אי מפרץ אתי, אי מזרח אתי? אי מפרץ אתי - מלכא הוי, שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו, אי מזרח אתי - חשיבא בעלמא הוי. מ"ט אמר ליה שאל עליה? דכתוב: +שמואל א' י"ז+ וילבש שאול את דוד מדיו - כמדתו, וכתוב ביה בשאול: +שמואל א' ט+ משכמו ומעלה גבה מכל העם.

א"ל דואג האדומי: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו.

מ"ט! דקאתי מרות המואביה.

א"ל אבנר, תנינא: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית.

(דואג) אלא מעתה, ממזר - ולא ממזרת!

(אבנר) ממזר כתיב, מום זר.

(דואג) מצרי - ולא מצרית!

(אבנר) שאני הכא, דמפרש טעמא דקרא: +דברים כ"ג+ על

דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, דרכו של איש לקדם, ולא דרכה של אשה לקדם.

(דואג) היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים, ונשים

לקראת נשים!

(אבנר) אישתיק.

מיד (שמ"א יז:ו) וילאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם,

התם קרי ליה נער, הכא קרי ליה עלם! הכי קא אמר ליה:

הלכה נתעלמה ממך, צא ושאל בבית המדרש. שאל,

אמרו ליה: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית.

אקשי להו דואג כל הני קושייתא, אישתיקו.

בעי לאכרוזי עליה, מיד: +שמואל ב' י"ז+ ועמשה בן איש

ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש,

וכתיב: +דברי הימים א' ב'+ [ואבני עמשה] יתר הישמעאלי!

אמר רבא: מלמד, שחגר חרבו כישמעאל ואמר: כל מי

exclaimed, 'Whosoever will not obey the following halachah will be stabbed with the sword; I have this tradition from the Beth din of Samuel the Ramathite: An Ammonite but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabitess'!

The difficulty, however, still remains! — The following interpretation was given: All glorious is the king's daughter within.

Deut 23

3. A bastard shall not enter into the congregation of the Lord; to his tenth generation shall he not enter into the congregation of the Lord.
4. An Ammonite or Moabite shall not enter into the congregation of the Lord; to their tenth generation shall they not enter into the congregation of the Lord forever; 5. Because they met you not with bread and with water in the way, when you came out of Egypt; and because they hired against you Balaam the son of Beor of Pethor of Mesopotamia, to curse you. 6. Nevertheless the Lord your God would not listen to Balaam; but the Lord your God turned the curse into a blessing to you, because the Lord your God loved you. 7. You shall not seek their peace nor their prosperity all your days for ever.
8. You shall not loathe an Edomite; for he is your brother; you shall not loathe an Egyptian; because you were a stranger in his land. 9. The children who are fathered by them shall enter into the congregation of the Lord in their third generation

שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב, כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית...
מכל מקום קשיא! הכא תרגמו: +תהלים מ"ה+ **כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה**

4. דברים כג

- (ג) לא יבא ממזר בקהל יקנוק גם דור עשירי לא יבא לו בקהל יקנוק: ס
- (ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל יקנוק גם דור עשירי לא יבא להם בקהל יקנוק עד עולם: (ה) על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך: (ו) ולא אבה יקנוק אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך יקנוק אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יקנוק אלהיך: (ז) לא תדרש שלמם וטבתם כל ימיהם לעולם: ס
- (ח) לא תתעב אדמי כי אחיך הוא לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו: (ט) בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל יקנוק: ס

לא יבא עמוני ומואבי בקהל יקנוק גם דור עשירי	לא יבא ממזר בקהל יקנוק גם דור עשירי
לא יבא להם בקהל יקנוק עד עולם	לא יבא לו בקהל יקנוק

I Kings 11

1. And king Solomon loved many foreign women, the daughter of Pharaoh, women of the Moabites, Ammonites, Edomites, Sidonians, and Hittites. 2. Of the nations concerning which the Lord said to the people of Israel, You shall not go in to them, neither shall they come in to you; for surely they will turn away your heart after their gods; Solomon attached himself to these in love.

5. מלכים א יא
(א) והמלך שלמה אהב נשים נכריות רבות ואת בת פרעה מואביות עמוניות אדמיות צדנית חתית: (ב) מן הגוים אשר אמר יקנוק אל בני ישראל לא תבאו בהם והם לא יבאו בכם אכן יטו את לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה לאהבה:

Ruth Rabbah 5

Thou art come to a people whom thou knewest not yesterday nor the day before. For if you had come yesterday or the day before - we would not have accepted you, for **this halacha had not yet been accepted** - Amoni (male) and not Amonit (female), Moavi (male) and not Moavit (female)

6. רות רבה (לרנר) פרשה ה ד"ה ותעזבי אביך ואמך
ותלכי אל [עם] אשר לא ידעת תמול שלשום שאלו באת תמול שלשום לא היינו מקבלין אותך, שעדיין לא נתקבלה הלכה: עמוני (דברים כג: ד) - ולא עמונית, מואבי (שם/דברים כ"ג: ד') - ולא מואבית.

Ezekiel 16:49

Behold, this was the iniquity of your sister Sodom: pride, surfeit of bread, and abundance of idleness was in her and in her daughters; and she did not strengthen the hand of the poor and needy.

7. יחזקאל טז:מט
הנה זה הנה עון סדם אחותך גאון שבעת לחם ושלות השקט הנה לה ולבנותיה ונד עני ואביון לא החזיקה:

Tzephania 2:9

Therefore as I live, says the Lord of hosts, the God of Israel, Surely Moab shall be like Sodom, and the Ammonites like Gomorrah, the breeding place of nettles, and salt pits, and a desolation for ever; the remnant of my people shall plunder them, and the survivors of my people shall possess them.

8. צפניה ב:ט
לכן חי אני נאם יקנוק צבאות אלהי ישראל כי מואב כסדם תהיה ובני עמון פעמרה ממשק חרול ומכרה מלח ושממה עד עולם שארית עמי יבזים ויתר גויי נחלום:

Ruth Rabbah 5

11. And Ruth the Moabite said: yea, he said unto me: thou shalt keep fast by my young men (II, 21). R. Hanin b. Levi said: In truth she was a Moabite, for Boaz said to her, Abide here fast by my maidens (II, 8), while she said, BY MY YOUNG MEN

9. רות רבה (לרנר) פרשה ה
[יא] ותאמר רות המואבית גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין (רות ב: כא) א"ר חנן בן לוי, בודאי מואבית היא. הוא אומר, וכה תדבקין עם נערותי (רות ב: ח) והיא אמרה, עם הנערים אשר לי תדבקין